

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO
PETICIJŲ KOMISIJA**

IŠVADA

DĖL PETICIJOJE PATEIKTO SIŪLYMO NETENKINIMO

2026 m. gegužės 6 d. Nr. 250-I-15

Vilnius

Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisija (toliau – Komisija) 2026 m. gegužės 6 d. posėdyje išnagrinėjo pareiškėjo peticiją, kurioje pateiktas siūlymas dėl Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 47 ir 65 straipsnio pakeitimo (toliau – peticija) ir, atsižvelgusi į Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos ir Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos (toliau – TM) nuomones dėl peticijoje pateikto siūlymo, priėmė sprendimą teikti Seimui išvadą netenkinti šio siūlymo.

Peticijoje pateiktas pareiškėjo siūlymas pakeisti Lietuvos Respublikos baudžiamajame kodekse (toliau – BK) numatytą „Minimalaus gyvenimo lygio“ (toliau – MGL) terminą į „Minimalios mėnesinės algos“ (toliau – MMA) ar skurdo ribos terminus.

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos išmokų atskaitos rodiklių ir bazinio bausmių ir nuobaudų dydžio nustatymo įstatyme (toliau – Įstatymas) nustatyta minimalių vartojimo poreikių dydžio (toliau – MVPD), socialinės apsaugos išmokų apskaitos rodiklių – bazinės socialinės išmokos dydžio (toliau – BSI), šalpos pensijų bazės dydžio (toliau – ŠPB), tikslinių kompensacijų bazės dydžio (toliau – TKB), valstybės remiamų pajamų dydžio (toliau – VRP) (toliau kartu – baziniai dydžiai), apskaičiavimo tvarka. Siekiant užtikrinti socialinių išmokų bazinių dydžių indeksavimo nuoseklumą, nuo 2019 m. kasmet atliekama bazinių dydžių indeksacija yra susieta su MVPD. MVPD – tai atspirties taškas socialinės apsaugos išmokų adekvatumo vertinimui, o taip pat šių išmokų kasmetiniam indeksavimui. Šis dydis ir jo pokyčiai atspindi maisto kainų augimo, vartojimo struktūros ir prognozuojamus suderinto vartotojų kainų indekso pokyčius. Taip siekiama palaikyti su MVPD susijusių socialinių išmokų perkamąją galią, minimalų su MVPD susijusių socialinių išmokų gavėjų vartojimo lygį. Taip pat Įstatyme yra numatyta galimybė, susidarius tam tikrai situacijai, Lietuvos Respublikos Vyriausybei priimti sprendimą papildomai indeksuoti socialines išmokas. Pavyzdžiui, 2022 m. išaugusios energetinių išteklių, maisto ir paslaugų kainos, dviženklė infliacija tapo dideliu iššūkiu Lietuvos žmonėms, ypač pažeidžiamiesiems asmenims, kurių pagrindinės pajamos

yra socialinės išmokos. Atsižvelgdama į tai, Vyriausybė priėmė sprendimą papildomai dar kartą padidinti socialinių išmokų bazinius dydžius nuo 2022 m. birželio 1 d.

Siekiant didinti šalies pagyvenusių asmenų, asmenų su negalia, šeimų ir dirbančių asmenų pajamas, įvertinus aukštus skurdo rizikos rodiklius ir pažeidžiamų asmenų, kurių pagrindinės pajamos yra socialinės išmokos, situaciją, Lietuvos Respublikos Seimas 2025 m. gruodžio 9 d. priėmė Lietuvos Respublikos socialinės paramos išmokų atskaitos rodiklių ir bazinio bausmių ir nuobaudų dydžio nustatymo įstatymo Nr. X-1710 pakeitimo įstatymą Nr. XV-641¹ (toliau – Įstatymas Nr. XV-641), kuriuo nauja redakcija išdėstė Įstatymą ir pakeitė MVPD bei bazinių dydžių apskaičiavimo tvarką užtikrinant, kad ji atspindėtų kainų ir vidutinio darbo užmokesčio pokyčius. Nuo 2026 m. sausio 1 d. baziniai dydžiai susieti ne su praėjusių metų MVPD, o su einamųjų ir ateinančių metų MVPD pokyčiu ir ateinančių metų darbo užmokesčio pokyčio prognoze. MVPD ir darbo užmokesčio pokyčiai įtakoja indeksavimą lygiomis dalimis. Taip siekiama stiprinti socialinės apsaugos išmokų įtaką skurdo ir pajamų nelygybės mažinimui bei užtikrinti efektyvesnę valstybės biudžeto lėšų planavimą ir panaudojimą. Vadovaujantis minėto Įstatymo Nr. XV-641 nuostatomis, apskaičiuoti ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu² patvirtinti 2026 m. baziniai dydžiai, nuo kurių priklauso įvairių išmokų dydžiai: BSI – 74 eurai (padidintas 5,7 proc. lyginant su 2025 m.), ŠPB – 261 euras (padidinta 5,2 proc.), TKB – 219 eurų (padidėjo 5,3 proc.), VRP – 233 eurai (išaugo 5,4 proc.). Socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymu³ patvirtintas 2026 m. MVPD – 468 eurai, t. y. 4 proc. didesnis nei 2025 metais. Jei nebūtų priimti minėto įstatymo pakeitimai, 2026 m. būtų patvirtinti mažesni baziniai dydžiai: BSI – 70 eurų (būtų išlikęs nepakitęs lyginant su 2025 m.), ŠPB – 250 eurų (būtų padidėjęs 0,8 proc.), TKB – 210 eurų (būtų padidėjęs 1,0 proc.), VRP – 223 eurai (būtų padidėjęs 0,9 proc.).

2025 metų gruodžio 23 dieną priimtas Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo pakeitimas⁴, kuriuo nuo 2026 metų birželio 1 dienos bus didinamas piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams prieinamumas ir adekvatumas, taip pat paskatos integruotis į darbo rinką (sudarytos palankesnės paramos gavimo sąlygos tėvams, vieniems auginantiems vaikus, taip pat vaikus su negalia auginančioms šeimoms, palengvintos sąlygos dirbantiems asmenims, patobulintas papildomai skiriamos socialinės pašalpos įsidarbinus skyrimas, peržiūrėti turto vertinimo kriterijai, didinamas piniginės paramos gavėjų įgalinimas dalyvauti užimtumo skatinimo priemonėse ir kt.).

¹ [XV-641 Lietuvos Respublikos socialinės paramos išmokų atskaitos rodiklių ir bazinio bausmių ir nuobaudų ...](#)

² [947 Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. lapkričio 5 d. nutarimo Nr. 1206 „Dėl socialinės par...](#)

³ [A1-730 Dėl 2026 metų minimalių vartojimo poreikių dydžio patvirtinimo](#)

⁴ [XV-725 Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo Nr. IX-16...](#)

2025 metais gruodžio 9 dieną priimti Lietuvos Respublikos išmokų vaikams įstatymo pakeitimai⁵, kuriais nuo 2026 metų birželio 1 dienos didinama valstybės parama šeimoms, auginančioms vaikus: išplečiama išmokos besimokančio ar studijuojančio asmens vaiko priežiūrai gavėjų aprėptis – išmoka bus skiriama visiems vaikus auginantiems tėvams (įtėviams) ir globėjams, neturintiems pakankamo socialinio draudimo stažo ir teisės gauti vaiko priežiūros išmoką pagal Lietuvos Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymą⁶; taip pat padidintas vienkartinės išmokos gimus vaikui dydis nuo 11 BSI iki 14 BSI (nuo 814 eurų iki 1036 eurų).

2025 metų gruodžio 9 dieną priimtas Vaiko išlaikymo išmokų pakeitimo įstatymo pakeitimas⁷, kuriuo nuo 2026 metų liepos 1 dienos didinamas vaiko išlaikymo išmokos dydis nuo 1,8 BSI iki 2,5 BSI (nuo 133,2 euro iki 185 eurų). Taip siekiama mažinti skurdo rizikos lygį bei užtikrinti vaikų poreikių tenkinimą šeimose, kuriose vaikus augina vienas iš tėvų.

Pažymėtina, kad Įstatymo Nr. XV-641 2 straipsnio 5 dalyje numatyta, kad „Kituose teisės aktuose vartojamos sąvoka „minimalusis gyvenimo lygis“ ir santrumpa „MGL“ yra tolygios sąvokai „bazinė socialinė išmoka“. Be to, šio įstatymo 2 straipsnio 6 dalyje numatyta, kad „Teisės aktuose, reglamentuojančiuose nusikalstamų veikų ir administracinių nusižengimų kvalifikavimą bei bausmių ir nuobaudų dydžių apibrėžimą ir apskaičiavimą, vartojamos sąvoka „minimalusis gyvenimo lygis“ ir santrumpa „MGL“ yra tolygios sąvokai „bazinis bausmių ir nuobaudų dydis“.

Siekiant užtikrinti socialinės apsaugos sistemos nuoseklumą ir suderinamumą tarp skirtingų sistemos elementų (pavyzdžiui, tarp socialinio draudimo ir socialinės paramos išmokų) ir kartu siekiant išlaikyti asmenų motyvą dirbti, skirtingos socialinės apsaugos sistemos išmokos yra susietos su prieš tai buvusiomis darbinėmis pajamomis (socialinio draudimo išmokų atveju), arba su baziniais dydžiais, nuo kurių priklauso socialinės paramos išmokos ir socialinio draudimo išmokų grindys. Pažymime, kad visų išmokų prilyginimas MVPD iškraipytų socialinės apsaugos sistemą. Socialinio draudimo išmokos (pavyzdžiui, motinystės, tėvystės, vaiko priežiūros, nedarbo ir kt.) yra apskaičiuojamos pagal gautas draudžiamąsias pajamas ir vidutiniškai yra didesnės nei MVPD. Pavyzdžiui, Lietuvos Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo⁸ 18 straipsnio 2 dalyje, 21 straipsnio 2 dalyje ir 24 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad motinystės, tėvystės, vaiko priežiūros išmokos per mėnesį atitinkamai negali būti mažesnės nei 8 BSI (2026 m. – 592 eurai).

TM atkreipė dėmesį į tai, kad galiojančiame BK vartojamas terminas MGL yra rodiklis, kurio paskirtis apibrėžti nusikalstamų veikų kvalifikavimo ribas bei bausmių ir nuobaudų dydžius už šių veikų įgyvendinimą. BK 47 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad bauda (piniginė bausmė) skaičiuojama

---

⁵ [XV-642 Lietuvos Respublikos išmokų vaikams įstatymo Nr. I-621 2, 3, 4, 6, 9, 11, 12, 14, 16, 17, 18, 21 ...; XV-645 Lietuvos Respublikos išmokų vaikams įstatymo Nr. I-621 5 straipsnio pakeitimo įstatymas](#)

⁶ [IX-110 Lietuvos Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymas](#)

⁷ [XV-646 Lietuvos Respublikos vaikų išlaikymo išmokų įstatymo Nr. X-987 1, 2, 4, 6 ir 8 straipsnių pakeiti...](#)

⁸ [IX-110 Lietuvos Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymas](#)

MGL dydžiais. Pabrėžtina, kad terminas „MGL“ yra sietinas bei tapatus baziniam bausmių ir nuobaudų dydžiui (toliau – BBND). Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos išmokų atskaitos rodiklių ir bazinio bausmių ir nuobaudų dydžio nustatymo įstatymo (toliau – Bausmių ir nuobaudų dydžio nustatymo įstatymas) 7 straipsnio 1 dalį, BBND – tai eurais išreiškiamas rodiklis, taikomas kvalifikuojant nusikalstamas veikas ir administracinius nusižengimus bei apibrėžiant ir apskaičiuojant bausmių ir nuobaudų dydžius. Bausmių ir nuobaudų dydžio nustatymo įstatymo 7 straipsnio 2 dalyje taip pat nurodoma, jog BBND dydžius tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė (toliau – Vyriausybė). Vyriausybės 2008 m. spalio 14 d. nutarime Nr. 1031 „Dėl bazinio bausmių ir nuobaudų dydžio patvirtinimo“ nustatyta, kad vienas BBND dydis yra 50 (penkiasdešimt) eurų. Taigi, pabrėžtina, kad terminai „Minimalus gyvenimo lygis“ ir „Bazinis bausmių ir nuobaudų dydis“ baudžiamosios teisės apimtyje yra tapatūs.

Pažymėtina, kad bauda – piniginė bausmė, kuri yra skiriama teismo BK specialiojoje dalyje nustatytais atvejais. Pagrindinis šios bausmės elementas yra nukreipiamas į baudžiamojon atsakomybėn traukiamo asmens turtinį statusą, kurios metu nuteistasis įpareigojamas sumokėti teismo paskirtą piniginę sumą valstybės naudai. Taip pat, BK 65 straipsnyje nustatytos bausmių keitimo taisyklės, pagal kurias baudos bausmė gali būti keičiama į kitas BK nustatytas bausmes, pavyzdžiui, į viešuosius darbus. Įstatymų leidėjas yra pasirinkęs baudą kaip vieną iš alternatyvių bausmių nusikalstamų veikų sudėtyse, siekiant užtikrinti tinkamą baudžiamosios atsakomybės ir proporcingumo principų realizavimą.

TM nuomone, pareiškėjo peticijoje siūlytini BK pakeitimai būtų drastiški, prieštaraujantys galiojantiems teisės principams ir vykdytinai baudžiamajai politikai. Keisti MGL terminą į MMA, ar jį tapatinti su absoliučia skurdo riba, kuri minima peticijoje, būtų netikslinga, kadangi galiojančiame BK MGL terminas jau tapatinamas su BBND terminu ir naudojami būtent šie dydžiai, kurie yra patvirtinti Vyriausybės. Sudarant prielaidas indeksuoti skiriamus baudų dydžius bei nusikalstamų veikų sudėtyse nustatytus konkrečius sumų dydžius, turinčius įtakos nusikalstamų veikų kvalifikavimui, būtų sudaromos sąlygos, kiekvienais metais indeksavus šias sumas, tam tikra apimtimi įtvirtinti kai kurių nusikalstamų veikų, kurių kvalifikavimas siejamas su atitinkamu MGL dydžiu, dekriminalizavimą, ar švelnesnės atsakomybės taikymą. Tokiu būdu įvyktų dažni pokyčiai vertinant baudžiamosios atsakomybės ribas, kvalifikuojant nusikalstamas veikas, o visa tai turėtų įtakos baudžiamosios atsakomybės stabilumui ir aiškumui, pasekmių nustatymui. Pastebėtina ir tai, kad pareiškėjo peticijoje darytina nuoroda į absoliutaus skurdo ribos sąvoką, minint, kad joks socialinis mokestis negali būti žemesnis nei ši suma, klaidinga, kadangi MGL ir BBND dydžių sumos bei bauda, baudžiamosios teisės apimtyje, nėra laikytini socialiniais mokesčiais. Taigi, atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, MGL dydžio keitimas neproporcingai iškreiptų visą BK nustatytų baudų dydžių sistemą, taip pat trukdytų teismams, atsižvelgiant į asmens turtinę padėtį, tinkamai individualizuoti

bausmę bei iškreiptų BK esančių nusikalstamų veikų kvalifikavimą.

Įvertinus visa tai, kas išdėstyta, Komisija mano, kad pareiškėjo pateikti argumentai nepagrindžia Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 47 ir 65 straipsnio pakeitimo būtinumo.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos peticijų konstitucinio įstatymo 18 straipsnio 4 dalies 2 punktu ir Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos nuostatų, patvirtintų Seimo 2023 m. birželio 27 d. nutarimu Nr. XIV-2101 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos nuostatų patvirtinimo“, 8.7 punktu, Komisijos išvada dėl pareiškėjo peticijoje pateikto siūlymo netenkinimo teikiama Seimui, taip pat siūloma įtraukti į Seimo IV (pavasario) sesijos darbotvarkę Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos 2026 m. gegužės 6 d. išvados Nr. 250-I-15“ projektą.

Komisijos pirmininkas

Tadas Prajara